

Qurbon hayiti - mehr-oqibat, hamjihatlik va mas'uliyat bayrami

Kalit so'zlar: Qurbon hayiti, ma'naviy qadriyatlar, insonparvarlik, hamjihatlik, barqaror rivojlanish, suv resurslari, suv tejamkorligi, ekologik madaniyat, ijtimoiy mas'uliyat, suv xo'jaligi.

Xalqimiz hayotida shunday bayramlar borki, ularning ahamiyatini faqat bir kunlik tantana yoki muayyan marosimlar bilan o'lchab bo'lmaydi. Qurbon hayiti ana shunday ulug' ayyomlardan biri hisoblanadi. U asrlar davomida insonlarni ezgulikka chorlab, **mehr-oqibat, bag'rikenglik va hamjihatlik** kabi fazilatlarni mustahkamlab kelmoqda. Shu bois ushbu bayram xalqimizning ma'naviy hayotida alohida o'rin egallab, **milliy qadriyatlarimiz va an'analarimizning** ajralmas qismiga aylangan.

Qurbon hayiti haqida so'z ketganda, aksariyat hollarda uning diniy ahamiyatiga urg'u beriladi. Albatta, bu tabiiy hol. Biroq ushbu bayramning mazmun-mohiyatiga chuqurroq nazar tashlasak, uning **inson tarbiyasi, ijtimoiy munosabatlar va jamiyat taraqqiyoti** bilan bog'liq jihatlari ham nihoyatda muhim ekanini ko'ramiz. Bayram kunlarida **muhtojlarga yordam berish, keksalar holidan xabar olish, qarindosh-urug' va qo'ni-**

qo'shnilar bilan bordi-keldilarni kuchaytirish kabi ezgu ishlar insonlarni bir-biriga yaqinlashtiradi. Bu esa har qanday jamiyatning ma'naviy tayanchi hisoblangan o'zaro ishonch va hamjihatlik muhitini mustahkamlaydi.

Bugun insoniyat oldida turgan eng katta vazifalardan biri **tabiiy resurslarni asrab-avaylash** va ulardan **oqilona foydalanish** masalasidir. **Iqlim o'zgarishi**, aholi sonining o'sishi va resurslarga bo'lgan talabning ortishi bu vazifaning ahamiyatini yanada kuchaytirmoqda. Shu nuqtai nazardan qaraganda, **Qurbon haytida** targ'ib qilinadigan **shukronalik, tejamkorlik** va mas'uliyat kabi qadriyatlar zamonaviy barqaror rivojlanish g'oyalari bilan uyg'unlashib ketadi.

Ko'pincha barqaror rivojlanish haqida gap ketganda iqtisodiy islohotlar, texnologiyalar yoki yirik infratuzilma loyihalari tilga olinadi. Vaholanki, har qanday o'zgarishning muvaffaqiyati insonning dunyoqarashi va madaniyatiga ham bog'liq. Agar jamiyatda ne'matning qadriga yetish, **isrofdan saqlanish** va umumiy manfaatni hurmat qilish kabi tushunchalar shakllanmagan bo'lsa, eng zamonaviy texnologiya ham kutilgan natijani bermasligi mumkin.

Ana shu jihatdan Qurbon hayiti faqat ma'naviy hayotimiz uchun emas, balki jamiyat oldida turgan dolzarb vazifalarni anglash uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Qurbon hayiti - insonparvarlik va hamjihatlik timsoli

Har qanday taraqqiy etgan jamiyatning asosida inson qadri turadi. **Inson qadri** ulug'langan joyda **mehr-oqibat**, o'zaro **hurmat** va hamkorlik muhiti qaror topadi. Qurbon hayiti ana shu tushunchalarni hayotga tatbiq etishga xizmat qiladigan muhim **ma'naviy** maktab hisoblanadi.

Xalqimizda azaldan bayram kunlari muhtojlar holidan xabar olish, ehson qilish, qariyalarga hurmat ko'rsatish va ehtiyojmand oilalarga yordam berish yaxshi an'ana sifatida shakllangan. Bu an'analarning ahamiyati faqat ko'rsatilgan yordam bilan o'lchanmaydi. Ularning eng muhim jihati insonlar o'rtasidagi mehr rishtalarini mustahkamlashidir.

Bugungi tezkor va shiddatli hayot sharoitida ayrim hollarda odamlar o'rtasidagi munosabatlar rasmiylashib borayotganini kuzatish mumkin. Qurbon hayiti esa insonlarga

bir zum bo'lsa ham **kundalik tashvishlardan** uzoqlashib, atrofidagi insonlarga **e'tibor qaratish** imkonini beradi. Shu ma'noda u nafaqat diniy bayram, balki ijtimoiy birdamlik va insonparvarlikni mustahkamlovchi muhim omil sifatida ham ahamiyatlidir.

Jamiyatda hamjihatlik qanchalik mustahkam bo'lsa, turli muammolarni hal qilish ham shunchalik oson kechadi. Bu qoida iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik masalalar uchun ham birdek ahamiyatlidir. Zero, umumiy maqsad atrofida birlasha olgan jamiyatgina barqaror taraqqiyotga erisha oladi.

Barqaror rivojlanish va suv resurslarini asrash madaniyati

Suv hayot manbai ekani haqida ko'p gapiramiz. Biroq bu iboraning mazmuniga chuqurroq nazar tashlasak, uning naqadar muhim ekanini yanada yaxshiroq anglaymiz. **Inson hayoti, qishloq xo'jaligi, sanoat, ekotizimlar va aholi farovonligi** bevosita **suv** bilan bog'liq. Shuning uchun ham **suv resurslarini asrash** va ulardan samarali foydalanish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

O'zbekiston sharoitida bu masalaning ahamiyati yanada yuqori. Mamlakatimiz **iqlimi** va **suv resurslarining** xususiyatlari har bir tomchi suvdan oqilona foydalanishni talab qiladi. Keyingi yillarda **suv tejoychi texnologiyalarni** keng joriy etish, **irrigatsiya tizimlarini modernizatsiya** qilish va **raqamli boshqaruv mexanizmlarini** tatbiq etish bo'yicha salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda.

Biroq suvni asrash faqat texnik vazifa emas. Bu, avvalo, madaniyat masalasidir. Inson suvning qadriga yetmas ekan, uni tejashga ham intilib qolmaydi. Shu bois **suvdan oqilona foydalanish** haqidagi har qanday tashabbus insonning ongi va dunyoqarashi bilan bog'liq.

Qurbon hayitida targ'ib qilinadigan **shukronalik g'oyasi** aynan shu nuqtada muhim ahamiyat kasb etadi. **Ne'matning qadriga yetish** tushunchasi faqat moddiy boyliklarga nisbatan emas, balki tabiat tomonidan insonga berilgan barcha imkoniyatlarga nisbatan ham tatbiq etiladi. Suv ham ana shunday ne'matlardan biridir.

Bugun suv resurslariga munosabat masalasi faqat davlat idoralari yoki soha mutaxassislarining vazifasi bo'lib qolmayapti. Bu har bir fuqaroning kundalik hayotiga daxldor masalaga aylanib bormoqda. Chunki **suvdan tejab foydalanish** yoki uni isrof qilishning oqibatlari butun jamiyatga ta'sir ko'rsatadi.

Suv xo‘jaligi sohasidagi mehnat va mas’uliyat

Suv xo‘jaligi tizimi faoliyati haqida o‘ylaganda, ko‘pchilikning ko‘z oldiga **yirik kanallar, suv omborlari** yoki **nasos stansiyalari** keladi. Aslida esa bu tizim ortida minglab insonlarning mashaqqatli mehnati turibdi.

Suvchilarning mehnati ko‘pincha ko‘zga tashlanmaydi. Biroq har bir ekin maydoniga yetib borayotgan suv, har bir aholi punktining barqaror suv ta‘minoti va har bir **irrigatsiya ob‘ektining** uzluksiz ishlashi ortida ana shu insonlarning mehnati mujassam.

Ayniqsa, iqlim o‘zgarishi ta‘siri kuchayib borayotgan hozirgi sharoitda soha xodimlari zimmasidagi mas’uliyat yanada ortib bormoqda. **Suv resurslarini samarali boshqarish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, suv sarfini qisqartirish** va mavjud resurslardan unumli foydalanish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar katta bilim va tajribani talab etadi.

Shu bilan birga, bu sohada faoliyat yuritish yuqori darajadagi fidoyilikni ham taqozo qiladi. Chunki suv masalasi **mamlakat iqtisodiyoti, oziq-ovqat xavfsizligi** va aholi farovonligi bilan bevosita bog‘liq.

Qurbon hayitida ulug‘lanadigan ezgu fazilatlar suv xo‘jaligi sohasi faoliyatida ham o‘z ifodasini topadi. Mas’uliyat, **halol mehnat**, jamoat manfaatlariga xizmat qilish va kelajak haqida qayg‘urish kabi tushunchalar soha rivojining muhim ma‘naviy asoslaridan hisoblanadi.

Qurbon hayiti munosabati bilan suv xo‘jaligi tizimida ezgu an‘analar davom etmoqda.

Qurbon hayiti munosabati bilan **Suv xo‘jaligi vazirligi** va tizim tashkilotlarida bayram tadbirlari yuqori kayfiyat va ko‘tarinki ruhda o‘tkazildi. Bayram arafasida soha xodimlariga alohida e‘tibor qaratilib, mehnat jamoalari uchun turli **ma‘naviy-ma‘rifiy** va **ijtimoiy** tadbirlar tashkil etildi. Jumladan, **vazirlik va tizim tashkilotlarida** faoliyat yuritayotgan xodimlarga **oziq-ovqat** hamda **qishloq xo‘jaligi mahsulotlari** tarqatildi. Ushbu tashabbus mehnat jamoalarida bayramona muhitni yanada mustahkamlash, xodimlarning fidokorona mehnatiga ehtirom ifodasi sifatida katta mamnuniyat bilan qarshi olindi.

Qurbon hayiti munosabati bilan joylarda ham qator tadbirlar o'tkazildi. Xususan, **Zarafshon irrigatsiya tizimlari havza boshqarmasi** tomonidan mehnat jamoasi a'zolari uchun bayram tadbiri tashkil etildi. Tadbirda sohaning bugungi rivojida munosib hissa qo'shayotgan xodimlar, ko'p yillik tajribaga ega mutaxassislar hamda yosh kadrlar ishtirok etdi.

Zarafshon irrigatsiya tizimlari havza boshqarmasida Qurbon hayiti munosabati bilan bayram tadbiri tashkil etildi.

Qoraqalpog‘iston Respublikasida ham xodimlarni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan ezgu tashabbuslar amalga oshirildi. Jumladan, Beruniy tumanida joylashgan Qirg‘oq himoyalovchi dambalar va o‘zanlarni tartibga solish inshootlari boshqarmasida **117 nafar** ishchi-xodimga yordamchi xo‘jalik hisobidan oziq-ovqat mahsulotlari tarqatildi. Xodimlarning har biriga **11 kilogrammdan** go‘sht, **20 kilogrammdan** kartoshka, **20 kilogrammdan** sabzi, **10 kilogrammdan** piyoz, **30 donadan** tuxum hamda **2 kilogrammdan** o‘simlik yog‘i yetkazib berildi. Bu kabi amaliy qo‘llab-quvvatlash tadbirlari bayram arafasida xodimlar va ularning oila a‘zolariga ko‘tarinki kayfiyat bag‘ishlab, mehnat jamoalaridagi o‘zaro hurmat va hamjihatlik muhitini yanada mustahkamlashga xizmat qildi.

Qoraqalpog‘iston Respublikasidagi tizim tashkilotlarida ham Qurbon hayiti munosabati bilan ishchi-xodimlarga oziq-ovqat mahsulotlari tarqatildi.

Bayram kunlarida ma‘naviy-ma‘rifiy yo‘nalishdagi tadbirlarga ham alohida e‘tibor qaratildi. Vazirlik Kasaba uyushmasi qo‘mitasi tashabbusi bilan **Suv xo‘jaligi vazirligi** va tizim tashkilotlarida mehnat qilayotgan xodimlar, ularning oila a‘zolari hamda soha

faxriylari uchun **Islom sivilizatsiyasi markaziga** ekskursiya tashkil etildi. Unda yuz nafardan ortiq ishtirokchi qatnashdi. Ekskursiya davomida qatnashchilar xalqimizning ko'p asrlik tarixi, boy madaniy merosi va jahon sivilizatsiyasi taraqqiyotiga qo'shgan hissasini aks ettiruvchi noyob ekspozitsiyalar bilan tanishdilar.

Suv xo'jaligi tizimi xodimlari va ularning oila a'zolari Islom sivilizatsiyasi markaziga ekskursiya davomida.

Ayniqsa, markazda namoyish etilayotgan tarixiy qo'lyozmalar, ilmiy meros namunalari va zamonaviy texnologiyalar asosida yaratilgan ko'rgazmalar ishtirokchilarda katta qiziqish uyg'otdi. Ekskursiya nafaqat mazmunli sayohat, balki milliy o'zlikni anglash, **tarixiy xotirani mustahkamlash** va **ma'naviy dunyoqarashni boyitishga** xizmat qilgani bilan ham ahamiyatli bo'ldi. Qatnashchilar ta'kidlaganidek, bunday tadbirlar insonni o'z tarixi va qadriyatlariga yanada yaqinlashtiradi, milliy merosimiz bilan faxrlanish tuyg'usini kuchaytiradi.

Qurbon hayiti munosabati bilan tashkil etilgan mazkur tadbirlar bayramning ezgulik, saxovat va inson qadrini ulug'lash kabi yuksak g'oyalari hayotimizda o'zining amaliy

ifodasini topayotganini yana bir bor namoyon etdi. Eng muhimi, bu kabi tashabbuslar mehnat jamoalarida o‘zaro hurmat va birdamlik muhitini mustahkamlash, xodimlarning kayfiyati va ishga bo‘lgan ishtiyoqini oshirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa

Qurbon hayiti xalqimizning ma’naviy hayotida alohida o‘rin tutadigan, insonparvarlik va ezgulik g‘oyalarini targ‘ib qiluvchi ulug‘ bayramdir. Uning ahamiyati faqat diniy marosimlar bilan emas, balki inson qalbida mehr-oqibat, **shukronalik, bag‘rikenglik** va **mas’uliyat** tuyg‘ularini mustahkamlashi bilan ham belgilanadi.

Bugungi kunda mazkur qadriyatlar barqaror rivojlanish vazifalari bilan tobora uyg‘unlashib bormoqda. Ayniqsa, **suv resurslarini asrash, ulardan samarali foydalanish** va **kelajak avlodlarga yetkazish** kabi vazifalarni hal etishda ma’naviy omilning ahamiyati beqiyosdir.

Shu ma’noda Qurbon hayiti insonni **nafaqat yaxshilik** qilishga, **balki tabiat ne’matlarining** qadriga yetishga, ulardan oqilona foydalanishga va kelajak haqida mas’uliyat bilan o‘ylashga chorlaydi. Mazkur qadriyatlar jamiyat taraqqiyoti, ekologik madaniyat yuksalishi va suv resurslarini muhofaza qilish borasidagi sa’y-harakatlarning muhim ma’naviy tayanchi bo‘lib xizmat qiladi.